

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10-05.02/2/242.00 .1/Б/ОК-20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування
30 серпня 2023 р.,

протокол № 05

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 242 «Туризм і рекреація»
освітньо-професійна програма «Туризм і рекреація»
факультету бізнесу та сфери обслуговування
кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Схвалено на засіданні
кафедри туризму та
готельно-ресторанної справи
«28» серпня 2023 р.,
протокол №07

Т.в.о. завідувача кафедри
Галина ТАРАСЮК

Гарант освітньо-професійної
програми

Марина КРУГЛЯК Марина КРУГЛЯК

Розробник: д. геогр. н., професор, професор кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи, Андрій КАЛЬКО

Житомир
2023-2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань: <u>24 «Сфера обслуговування»</u>	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: <u>242 «Туризм і рекреація»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	-
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		4-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 5 самостійної роботи – 3	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		32 год.	-год.
		Практичні	
		-	-год.
		Лабораторні	
		48 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		40 год.	-год.
Вид контролю: екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 67% аудиторних занять, 33% самостійної та індивідуальної роботи;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни “Географія туризму” є отримання майбутніми фахівцями в галузі туризму системи знань теорії та методології географічних досліджень і туристичного ресурсознавства, формування фахового світогляду щодо територіальної організації та умов розвитку спеціалізованих видів туризму в регіонах і країнах світу, набуття навичок геопросторового аналізу туристичних дестинацій та специфіки розвитку туризму в різних регіонах і країнах світу, що виступають базою для подальшого створення конкурентноздатних туристичних продуктів.

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати:

- сучасні уявлення про рекреаційно-туристичні ресурси та рекреаційно-туристичне господарство країн світу, природничу, соціально-економічну та культурну різноманітність світу;

- світовий туристичний ринок в цілому та його регіоналізацію;

- специфіку розвитку туризму і рекреації в різних туристичних регіонах світу, їхній ресурсний потенціал, спеціалізацію та тенденції туристичної діяльності;

вміти:

- описати причинно-наслідкові зв'язки формування основних туристичних центрів;

- показати фактори формування туристичного попиту, його географію і сучасні тенденції його розвитку;

- складати комплексні туристичні характеристики країн і регіонів світу та розробки туристичних маршрутів відповідно до туристичного попиту.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація»:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

ФК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

ФК7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

ФК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 4

програмні результати навчання:

РН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності, суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

РН4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

РН5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

РН13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

РН16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ГЕОГРАФІЇ ТУРИЗМУ, ТУРИСТИЧНЕ РЕСУРСОЗНАВСТВО

Тема 1. Географія туризму як наукова дисципліна

Об'єкт, предмет та завдання географії туризму, зв'язок з іншими науками. Місце географії туризму в системі географічних наук. Структура географії туризму. Географія туризму як наука про людину та її поведінку у процесі відпочинку, територіальні туристичні системи, закономірності і механізми їх становлення, функціонування і розвитку в конкретних геопросторово-часових координатах. Функції науки “Географія туризму” (теоретична, конструктивна, освітня, виховна, світоглядна, прогностична). Основні наукові напрями і термінологічний апарат дисципліни. Загальнонаукові терміни і поняття, які використовуються в географії туризму. Поняття і терміни інших наук, які застосовуються в географії туризму. Зміст основних термінів і понять дисципліни: “географія”, “туризм”, “географія туризму”, “туристичні ресурси”, “туристична дестинація”, туристична спеціалізація дестинації, “територіальна туристично-рекреаційна система”, “таксономічні одиниці територіальної організації туристичної сфери”, “туристичний потік” тощо. Зміст поняття “територіальна туристично-рекреаційна система”. Підходи до виокремлення, формування і розвитку територіальних туристичних систем. Структура територіальної туристичної системи. Ієрархічність територіальних туристичних систем. Поняття про елементи територіальних туристичних систем. Туристичні центри. Туристичні організації і об'єднання. Класифікація туризму. Види класифікацій та особливості територіальної організації туризму. Міжнародний туризм. Внутрішній туризм. Організований і неорганізований туризм. Індивідуальний і груповий туризм. Комерційний і соціальний туризм. Масовий і елітарний туризм. Рекреаційний туризм. Подорожі з метою розваги і відпочинку. Активний туризм. Культурно-пізнавальний туризм. Подієвий туризм. Діловий туризм. Релігійний туризм. Міський туризм. Сільський

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 5

туризм. Екологічний туризм. Нормативне тлумачення основних дефініцій науки згідно із документами ЮНВТО та законодавством України. Сучасні ринкові запити та особливості прикладного застосування географічних знань у практиці туристичного бізнесу. Перспективні напрями досліджень у географії туризму: географія туристичних ресурсів, географія туруперейтингу, туристичне країнознавство, географія туристичного попиту, туристична регіоналістика тощо. Локальний, національний, макрорегіональний і глобальний рівні туристично-географічних досліджень. Пошуки нової парадигми географії туризму як сучасна проблема цієї галузі знань.

Тема 2. Методологія та методика географічних досліджень в туризмі

Загальнонаукове розуміння поняття методу як конкретного наукового способу пізнання. Методика як сукупність спеціально підібраних методів з метою практичного чи теоретичного пізнання дійсності.. Методологія як чітко структурований і загальноприйнятий ієрархічний набір методів наукового пізнання дійсності. Різновекторність туристично-географічних досліджень і система методів сучасної науки. Загальні принципи наукового мислення. Індукція - умовивід від фактів до певної гіпотези. Дедукція - висновок за правилами логіки; ланцюжок умовиводів, ланки якого зв'язані логічною послідовністю. Аналіз - розчленування об'єкта, явища на елементи. Синтез - поєднання, з'єднання різних елементів об'єкта, явища в єдине ціле. Аналогія - відповідність, подібність об'єктів, явищ у певних властивостях; умовивід про менш відомий об'єкт, явище, дослідження за більш відомим, якщо вони належать до однорідної групи. Експеримент - дослідне відтворення об'єкта пізнання, перевірка гіпотез. Спостереження - цілеспрямоване вивчення, сприйняття, зумовлене поставленим завданням; систематичне збирання даних за об'єктом, явищем. Порівняння - співвідношення між двома об'єктами, явищами, яке дозволяє виявити загальне й особливе. Літературний метод як відбір і аналіз літературних джерел, які певною мірою стосуються об'єкта, явища вивчення. Описовий метод як один із найдавніших при вивченні географічних явищ і процесів. Описова статистика. Статистичні методи у географії туризму. Основні дослідницькі методи географічної науки: польові, аналітичні, математичні, картографічні і геоінформаційні. Поняття про просторовий аналіз. Методи комплексної оцінки території. Універсальність картографічного методу дослідження туристично-географічних данностей. Картографічне моделювання територіальних туристсько-рекреаційних систем. Карта як результат досягнутого рівня знань про територію, об'єкти і явища, які до неї належать; карта як інструмент пізнання. Залучення до дослідницького арсеналу дисципліни теоретико-методичних напрацювань інших наук: економіки, статистики, економетрії, менеджменту, маркетингу, соціології, культурології, етнології, психології тощо. Зміст та етапи рекреаційно-туристичного районування. Туристичний район як основна одиниця

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 6

рекреаційно-туристичного районування. Районоутворюючі фактори. Схеми рекреаційно-туристичного районування світу. Характеристика підходів до туристичного районування України. Сучасне туристичне районування України. Роль історико-, етно-, культуро-, політико-, соціально- й економіко-географічних чинників у сучасній геопросторовій організації туризму. Основні методичні принципи конструктивної географії туризму: багатоваріантність, багатокритеріальність, врахування раніше прийнятих рішень, реалістичність, довгостроковість та ін. Туристичний потенціал території та загальна характеристика його складових. Сучасні наукові концепції та моделі в географії туризму. Географія і психологія. Вивчення мотивації до певних видів подорожей. складання маршруту на основі аналізу країнознавчого матеріалу і знання географії туристського попиту. Трансформація методів географії туризму (описових, кількісних, картографічних, статистичних ін.) під впливом науково-технічного прогресу. Комп'ютерна техніка і географія туризму.

Тема 3. Географія туристичних потоків, доходів та витрат

Співвідношення понять «туристський попит» і «споживчий вибір». Система факторів, що визначають туристський попит. Вплив демографічної середовища, рівня урбанізації, соціально-професійної структури, ієрархії потреб. Різноманіття, комплексність і еластичність туристського попиту. Криві попиту для різних типів туризму. крива залежності попиту від дальності подорожі. Концентрація туристського попиту в часі і просторі. Географія туристського попиту. Масові потоки туристів: види і цілі. Сезонність. Сучасні тенденції туристського попиту. Країни - лідери в'їзного туризму. Складові привабливості країни для туристів. Суть і зміст глобалізації у світі. Індустрія туризму як глобальне явище сьогодення й потужний високоприбутковий сектор світової економіки. Структурування ринку виробника турпродукту. Геопросторова структура світового туристичного ринку. Основні тенденції та показники розвитку туризму у світі в цілому і в розрізі регіонів. В'їзний та внутрішній туристичні потоки. Часова динаміка, структурний (за видами/цілями туризму) та геопросторовий розподіл туристичного потоку. Географічні закономірності розподілу основних туристичних потоків світу. Спеціалізація окремих регіонів і країн світу на обслуговуванні ринково сегментованих туристичних потоків. Зрушення в геопросторовій організації туристичних потоків світу упродовж ХХ ст. Європейсько-американська поляризація світового ринку туристичних послуг. Динамічне розширення ринку туристичних послуг у країнах Азії та Африки. Внутрішньоєвропейська реорганізація туристичних потоків: поглиблення спеціалізації, депресивні тенденції, нові лідери на ринку турпослуг. Прогнози ЮНВТО щодо майбутніх сценаріїв глобальної індустрії туризму.

Тема 4. Класифікація та географічна оцінка туристичних ресурсів

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 7

Підходи до визначення туристичних та туристично-рекреаційних ресурсів. Підходи до класифікації туристичних ресурсів. Аналіз наявних класифікацій туристичних ресурсів. Унікальність, багатство й різноманітність туристичних ресурсів. Світова спадщина ЮНЕСКО як важлива складова рекреаційно-туристичних ресурсів світу. Розподіл об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО за країнами світу. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні. Оцінка туристичних ресурсів. Методи оцінки туристичних ресурсів. Види й особливості використання туристичних ресурсів. Проблеми освоєння та користування туристичними ресурсами

Тема 5. Природні туристичні ресурси

Природні туристичні ресурси: суть поняття та структура. Принципи і методи комплексної оцінки природних туристичних ресурсів. Геологічні та орографічні ресурси – підґрунтя для розвитку наукового і пізнавального туризму. Географічна оцінка рельєфу як туристичного ресурсу. Туристична привабливість гір, височин, низовин. Спелеологічні ресурси. Кліматичні ресурси. Комфортність клімату. Кліматичні курорти. Водні ресурси як основа загальнооздоровчого відпочинку, водолікування, водного туризму, спорту. Характеристика океанів, морів, озер, ставів, річок, водосховищ, водоспадів, джерел як туристичних ресурсів. Характеристика та види пляжів. Гідрологічні й гідрографічні водні об'єкти та їх туристична привабливість. Аквапарки. Бальнеологічні ресурси – основа формування ефективного профілактично-лікувального комплексу. Бальнеологічні та бальнеогрязьові ресурси. Біотичні рекреаційні ресурси. Природні ландшафти та їх туристична привабливість. Фауністичні та флористичні ресурси (унікальні реліктові та ендемічні види рослин, вікові та екзотичні дерева) як передумова розвитку пізнавального, екологічного, екскурсійного, активного туризму. Туристична привабливість природно-антропогенних біотичних ресурсів: парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, дендропарки, ботанічні сади, акваріуми та океанарії. Мисливські угіддя. Інтегральна оцінка природних туристичних ресурсів. Раціональне використання туристичних природних ресурсів. Концепція сталого розвитку сучасного туризму. Вплив масового туризму на довкілля та природі ресурси.

Тема 6. Культурно-історичні ресурси туризму

Культурна спадщина як ресурси туризму. Географічна оцінка археологічних туристичних ресурсів. Туристична привабливість археологічних пам'яток. Пам'ятки історії та культури. Туристична привабливість музеїв та музеїв-заповідників. Садиби, фортифікаційні споруди, замкові та монастирські споруди. Монументальне мистецтво. Історичні міста. Етнічні та етнографічні ресурси. Пам'ятки етнографії, що відображають етнічні та культурно-побутові особливості населення. Етнічна культура. Традиційні промисли та ремесла. Подієві ресурси. Сучасні види культурно-історичних ресурсів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 8

Тема 7. Географія рекреаційних видів та активних видів туризму

Географічна характеристика купально-пляжного туризму. Інфраструктура купально-пляжного туризму. Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму. Типологія курортів. Географічна характеристика розважального туризму. Географічна характеристика круїзного туризму. Види круїзів. Круїзні судна. Географічна характеристика гірськолижного туризму. Історія, види та інфраструктура гірськолижного туризму. Географія центрів та регіонів розвитку гірськолижного туризму. Географічна характеристика дайв-туризму. Види дайвінгу. Інфраструктура дайвінгу. Географія центрів та регіонів розвитку дайв-туризму. Географічна характеристика гольф-туризму. Географія центрів та регіонів розвитку гольф-туризму. Географічна характеристика екстремального та пригодницького туризму. Водні, наземні, гірські, повітряні та екзотичні види екстремального туризму. Види та географія центрів і регіонів екстремального та пригодницького туризму.

Тема 8. Географія культурно-пізнавального, подієвого ділового туризму

Географічна характеристика культурно-пізнавального (екскурсійного) туризму. Географія найбільш атрактивних маршрутів та регіонів розвитку культурно-пізнавального туризму. Географічна характеристика подієвого туризму. Класифікація та види подієвого туризму. Географія центрів та регіонів розвитку, перспективи та потенціал розвитку подієвого туризму. Видова структура ділового туризму. Класичні ділові поїздки та МІСЕ-туризм. Характеристика інсентив-туризму. Географічна характеристика конгресно-виставкового туризму. Географія центрів розвитку ділового туризму.

Тема 9. Географія релігійного туризму та паломництва

Підходи до визначення релігійного туризму. Види, функції та особливості паломництва. Релігійні та культові центри. Релігійні організації. Географія центрів та регіонів паломництва у різних релігіях.

Тема 10. Географія міського, сільського та екологічного туризму

Географічна характеристика міського туризму. Міста як туристичні центри. Туризм в мегаполісах та його географічна оцінка в умовах глобалізації. Західноєвропейський тип міста, азіатський (східний) тип міста, африканський тип міста, північноамериканський та австралійський типи міст, латиноамериканський тип міста. Основні підходи до визначення сільського туризму. Моделі організації сільського туризму у різних країнах світу. Географія регіонів розвитку сільського туризму. Підходи до визначення та ознаки екологічного туризму. Види та інфраструктура екологічного туризму. Географія центрів та регіонів розвитку екологічного туризму.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 9

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТУРИСТИЧНЕ РЕГІОНОЗНАВСТВО ТА КРАЇНОЗНАВСТВО

Тема 11. Методологічні основи туристичного регіоно- і країнознавства. Структура та методика туристичного вивчення країни

Районування як метод дослідження в туризмі. Поняття туристичний район, рекреаційний район. Підходи до туристичного та рекреаційного районування території. Рекреаційне районування та його види. Рекреаційне зонування. Види зон і їх функції. Туристичне регіонаознавство. Регіоналізація туристичного ринку у документах ЮНВТО. Туристські макрорегіони світу. Формування туристських регіонів і їх цикл розвитку. Структурні елементи туристських регіонів. Закономірності (економічні, соціокультурні, етнічні та ін.) формування основних споживчих ринків туризму на планеті. Типологія країн світу. Столиці країн світу. Система країнознавчої інформації. Джерела інформації. Методика пошуку інформації. Типова програма комплексної туристсько-країнознавчої характеристики. Концепція факторів розвитку і розміщення елементів сфери туризму. Традиційна класифікація факторів: географічне, економіко- і соціально-географічне положення; туристично-ресурсний потенціал; історичні фактори; демографічні фактори; економічні фактори; соціальні фактори; екологічні фактори. Фактор людських потреб. Людські цінності як фактор. Фактор наукового прогресу. Часовий фактор та його роль у розміщенні та формуванні територіальних туристичних систем. Методика вивчення природних умов для розвитку туризму. Методика вивчення історичних та політичних умов для розвитку туризму. Методика проведення аналізу економіки й інфраструктури країни. Методика дослідження народонаселення. Вивчення ролі культури в туризмі. Мистецтво як компонент культури. Методика туристського дослідження окремих видів мистецтва. Традиції та народна творчість як компонент культури. Масова культура та її дослідження. Характеристика туристичної інфраструктури країни. Транспортна система. Авіаційний транспорт. Автотранспорт. Залізничний транспорт. Водний транспорт. Морський і річковий транспорт. Мережа туроператорів та турагентів. Індустрія гостинності. Система громадського харчування. Сфера обслуговування. Галузь міжнародної туристичної спеціалізації країни.

Тема 12. Європейський туристичний макрорегіон

Рекреаційно-туристичні ресурси Європейського туристичного макрорегіону. Географічний поділ Європейського континенту. Географічний огляд основних турпродуктів, що представлені на європейському ринку. Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах макрорегіону. Найважливіші туристичні центри. Швеція, Фінляндія, Данія, Болгарія, Польща, Чехія, Німеччина, Великобританія, Франція, Австрія, Швейцарія, Греція, Італія, Іспанія, Кіпр, Хорватія.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 10

Тема 13. Близькосхідний туристичний макрорегіон

Рекреаційно-туристичні ресурси Близькосхідного туристичного макрорегіону. Географічний поділ макрорегіону. Географічний огляд основних турпродуктів, що представлені на ринках країн макрорегіону. Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах макрорегіону. Найважливіші туристичні центри. Ізраїль, ОАЕ, Туреччина.

Тема 14. Азійсько-Тихоокеанський туристичний макрорегіон

Рекреаційно-туристичні ресурси Азійсько-Тихоокеанського туристичного макрорегіону. Географічний поділ макрорегіону. Географічний огляд основних турпродуктів, що представлені на ринках країн макрорегіону. Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах макрорегіону. Найважливіші туристичні центри. Китай, Індія, Японія, Австралія, Гавайські острови, Філіппіни, Індонезія. Єгипет.

Тема 15. Африканський туристичний макрорегіон

Рекреаційно-туристичні ресурси Африканського туристичного макрорегіону. Географічний поділ макрорегіону. Географічний огляд основних турпродуктів, що представлені на ринках країн макрорегіону. Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в макрорегіоні. Найважливіші туристичні центри. Марокко, Туніс, Південно-Африканська Республіка.

Тема 16. Американський туристичний макрорегіон

Рекреаційно-туристичні ресурси Американського туристичного макрорегіону. Географічний поділ макрорегіону. Географічний огляд основних турпродуктів, представлених на ринках країн макрорегіону. Загальна характеристика розвитку рекреації і туризму в країнах макрорегіону. Важливі туристичні центри. США, Мексика, Бразилія, острови Карибського моря.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	лабораторні	самостійна робота

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 11

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ГЕОГРАФІЇ ТУРИЗМУ, ТУРИСТИЧНЕ РЕСУРСОЗНАВСТВО				
Тема 1. Географія туризму як наукова дисципліна	10	2	2	2
Тема 2. Методологія та методика географічних досліджень в туризмі	10	2	2	2
Тема 3. Географія туристичних потоків, доходів та витрат	10	2	2	2
Тема 4. Класифікація та географічна оцінка туристичних ресурсів	5	2	2	2
Тема 5. Природні туристичні ресурси	5	2	2	2
Тема 6. Культурно-історичні ресурси туризму	5	2	4	2
Тема 7. Географія рекреаційних видів та активних видів туризму	5	2	2	2
Тема 8. Географія культурно-пізнавального, подієвого ділового туризму	10	2	2	2
Тема 9. Географія релігійного туризму та паломництва	5	2	2	2
Тема 10. Географія міського, сільського та екологічного туризму	5	2	4	2
Разом змістовий модуль 1	70	20	24	20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТУРИСТИЧНЕ РЕГІОНОЗНАВСТВО ТА КРАЇНОЗНАВСТВО				
Тема 11. Методологічні основи туристичного регіоно- і країнознавства. Структура та методика туристичного вивчення країни	5	2	4	4
Тема 12. Європейський туристичний макрорегіон	10	2	4	4
Тема 13. Близькосхідний туристичний макрорегіон	10	2	4	2
Тема 14. Азійсько-Тихоокеанський туристичний макрорегіон	10	2	4	4
Тема 15. Африканський туристичний макрорегіон	5	2	4	4
Тема 16. Американський туристичний макрорегіон	10	2	4	2
Разом змістовний модуль 2	50	12	24	20
ВСЬОГО	120	32	48	40

5. Теми лабораторних занять

№	Назва теми	Кількість годин
---	------------	-----------------

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 12

з/п		Денна форма
1	Складання картосхем рекреаційно-туристичного районування світу та України.	2
2	Регіоналізація туристичного ринку у документах ЮНВТО.	2
3	Дослідження туристичних потоків та надходжень від туризму у різних країнах світу за даними ЮНВТО.	2
4	Природні умови для розвитку туризму. Вивчення природничо-географічної номенклатури.	2
5	Туристична характеристика об'єктів природної всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.	2
6	Туристична характеристика об'єктів культурної всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.	4
7	Оцінка потенціалу туристичних ресурсів території за бальною методикою.	2
8	Розробка тематичного туру.	2
9	Представлення проекту тематичного туру для “бекпекера”.	2
10	Географія видів туризму у світі (вид туризму - за вибором студента).	4
11	Типова програма комплексної туристсько-країнознавчої характеристики.	4
12	Туристична характеристика країн-лідерів сфері туризму за типовою програмою (країна на вибір студента).	4
13	Захист проектів “Туристсько-рекреаційні ресурси, види туризму і найважливіші турцентри країн” (з використанням засобів мультимедіа).	4
14	Географія туристичних центрів світу за туристичними макрорегіонами.	4
15	Захист проектів “Найвідоміші туристичні центри макрорегіонів світу” (з використанням засобів мультимедіа).	4
16	Проблеми та перспективи розвитку туризму у світі.	4
	Разом	48

6. Завдання для самостійної роботи

1. Вивчення географічної номенклатури за фізико-географічною картою. Студент вивчає номенклатуру згідно запропонованого переліку і здає вивчений матеріал за картою: миси; півострови; основні форми рельєфу суші; моря, затоки, океанічні течії; острови; річки; озера; вулкани.
2. Вивчення столиць та країн світу, їхнього географічного положення.
3. Вивчення основних туристичних центрів світу.
4. Складання туристично-країнознавчої характеристики туристичних макрорегіонів світу:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 13

- Європейського туристичного макрорегіону,
- Близькосхідного туристичного макрорегіону,
- Азійсько-Тихоокеанського туристичного макрорегіону,
- Африканського туристичного макрорегіону,
- Американського туристичного макрорегіону.

5. Зміст характеристики:

- Загальна характеристика макрорегіону.
- Рекреаційно-туристичні ресурси макрорегіону.
- Природно-географічні рекреаційно-туристичні ресурси.
- Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси (у тому числі природоохоронні об'єкти).
- Суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси.
- Соціально-економічні рекреаційно-туристичні ресурси та туристична інфраструктура.
- Загальні риси і тенденції розвитку туризму в макрорегіоні.
- Туристично-рекреаційне районування макрорегіону.

7. Індивідуальні завдання

Розробка проекту «Розвиток туризму у країні (за вибором)». Вивчити теоретичну сторону питання. Підібрати необхідні інформаційні та статистичні дані для дослідження туризму у окремій країні світу, проаналізувати у письмовій формі. Результати представити у вигляді доповіді з презентацією.

Пропонований перелік країн

Австралія	Греція	Куба	Польща
Австрія	Грузія	Кувейт	Португалія
Азербайджан	Данія	Латвія	Румунія
Албанія	Домініка	Литва	Самоа
Алжир	Естонія	Ліхтенштейн	Сербія
Аргентина	Єгипет	Люксембург	Сингапур
Багамські Острови	Зімбабве	Мадагаскар	Словаччина
Бахрейн	Ізраїль	Македонія	Словенія
Бельгія	Індія	Малайзія	Судан
Білорусь	Індонезія	Мальdivи	Таджикистан
Болгарія	Ірак	Мальта	Таїланд
Боснія і Герцеговина	Іран	Мексика	Туніс
Бразилія	Ісландія	Мозамбік	Туреччина
Бруней	Йорданія	Молдова	Туркменістан
Бутан	Казахстан	Монако	Угорщина
Вануату	Канада	Пакистан	Узбекистан
Ватикан	Гонконг	Панама	Фіджі
Венесуела	Колумбія	Папуа Нова Гвінея	Філіппіни
В'єтнам	Республіка Конго	ПАР	Фінляндія
Вірменія	Південна Корея	Перу	Хорватія

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.02/2/242.00.1/Б/ОК- 20 2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 18 / 14</i>

Чехія
Чилі
Чорногорія
Швейцарія
Швеція
Шрі-Ланка
Ямайка
Японія

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13 / 1

8. Методи навчання

При вивченні дисципліни використовують наступні методи:

- а) які забезпечують опанування навчального предмета (слухання лекцій);
- б) які стимулюють та мотивують навчально-наукову діяльність (практичні заняття у формі навчальних дискусій, проблемних ситуацій, професійно-орієнтованих ділових ігор, творчі завдання, пошуку і дослідження, виконання індивідуального завдання та розрахунково-графічної роботи, тощо);
- в) методи контролю і самоконтролю у навчальній діяльності (поточне опитування, написання модульних контрольних робіт, екзамен у формі тестових завдань, питання для самоконтролю, у т. ч. через комп'ютерні освітні системи).

Серед інтерактивних методів, форм і прийомів, що найчастіше використовуються в навчальній роботі, слід назвати такі: аудіовізуальний метод навчання; брейнстормінг («мозковий штурм»); «дерево рішень»; дискусія із запрошенням фахівців; ділова (рольова) гра (студенти перебувають у ролі законодавця, експерта, клієнта (туриста), менеджера туроператора); коментування, оцінка (або самооцінка) дій учасників; метод аналізу і діагностики ситуації; метод інтерв'ю (інтерв'ювання); метод проєктів; публічний виступ; робота в малих групах та ін.

9. Методи контролю

Поточний контроль

В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу, набуття вміння і навичок конкретних розрахунків та обґрунтувань, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань дисципліни.

Поточний контроль здійснюється шляхом опитування або тестування під час лекцій та практичних занять, а також за підсумками систематичності і активності роботи студента протягом семестру. У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття. Порядок організації такого контролю визначає викладач, який проводить практичні заняття.

Результати поточного контролю знань студентів заносяться до робочого журналу викладача та доводяться до відома студентів.

Систематичність і активність роботи студента протягом семестру контролюються і оцінюються за такими видами роботи: відвідування практичних занять; виступи на практичних заняттях, участь в обговоренні питань певної теми, відповіді на запитання викладача щодо їх суті; виконання домашніх завдань; експрес-тестування; підготовка аналітичних оглядів (рефератів) з окремих питань; участь у студентських конференціях, олімпіадах,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13 / 2

конкурсах з проблем дисципліни.

Оцінювання зазначених видів поточної роботи студента здійснюється за шкалою, відображеною у таблиці

Перелік робіт, обов'язкових для виконання студентом під час вивчення дисципліни «Географія туризму»

Види робіт	Кількість балів
1. Виступ на практичному занятті, участь в обговоренні окремих проблем, відповідь на запитання викладача (з інтервалом оцінок 0, 1, 2, 3 залежно від розуміння суті питання, повноти його висвітлення і глибини аргументації")	0 - 3
2. Поточне експрес-тестування (з інтервалом оцінок 0, 1, 2 залежно від кількості правильних відповідей)	0 - 2
3. Підготовка та презентація аналітичних оглядів (рефератів) з окремих питань за погодженням з викладачем	0-5

Модульний контроль.

Модульний контроль здійснюється у формі 2 контрольних заходів (максимальна оцінка - 10 балів) за окремими частинами дисципліни (модулями).

За відсутності студента на контрольному заході без поважних причин модуль вважається не опанованим. Перескладання модулів здійснюється у терміни визначені викладачем. Результати модульного контролю доводяться до відома студентів.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль – комплексне оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за всіма видами навчальних занять. Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену. Основним завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому, розуміння логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатність творчо використовувати отримані знання.

У разі виконання студентом всіх видів поточних та модульних контрольних заходів семестровий контроль може проводитись без участі студента шляхом визначення середньозваженого бала результатів двох модульних контролів.

Для формування підсумкової оцінки знань студентів за поточною сумою балів і одержаними балами на екзамені використовується уніфікована шкала оцінювання з переведенням одержаних балів в традиційну шкалу оцінок та в оцінки ECTS.

10. Розподіл балів

Критерії оцінювання студентів:

1. Робота на лабораторних заняттях оцінюється в 72 бали. За кожне лабораторне заняття – 3 бали. (24 заняття × 3 бали = 72 бали).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13 / 3

2. Самостійна робота – всього 8 балів.
  3. Письмова робота за першим змістовним модулем – 10 балів
  4. Письмова робота за другим змістовним модулем – 10 балів
  5. Підсумковий контроль екзамен
- Разом за курс: 100 балів.

На останньому занятті з навчальної дисципліни оприлюднюють здобувачам результати поточної успішності. Здобувач має право погодитися з накопиченою під час вивчення навчальної дисципліни сумарною оцінкою або скласти залік/екзамен у формі тестування.

На лабораторному занятті об'єктами оцінки є: усні відповіді студентів; результати тестування; активність по суті теми заняття; доповнення та коментарі; стиль виступу; грамотність та глибина володіння матеріалом; участь в обговоренні дискусійних питань; правильність розрахунків; рівень підготовки до практичного заняття; письмові відповіді.

Оцінка самостійної роботи:

- виконання індивідуального завдання;
- підготовка реферативного повідомлення (доповідь) за темою, яку пропонує викладач.

Порядок поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовки здобувачів до встановлених завдань. Зокрема, поточному контролю підлягають:

- 1) активність та результативність роботи здобувача вищої освіти протягом семестру у вивченні програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- 2) виконання індивідуального завдання;
- 3) виконання проміжного тестового завдання.

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FХ	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Рекомендована література

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13 / 4

Основна

1. Аріон О. В., С. І. Уліганець Географія туризму: навч.-метод. посіб. К.: ВГЛ "Обрії", 2009. 172 с.
2. Бейдик О. О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. К.: Інститут туризму федерації профспілок України, 1998. 130 с.
3. Блій де. Г., Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти; пер. з англ. ; передмова та розділ «Україна» О. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.
4. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 334 с. (Серія "Вища освіта ХХІ століття")
5. Кузик С. П. Географія туризму: навчальний посібник. К.: Знання, 2011. 271 с.
6. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). К.: Альтерпрес, 2002. 436 с.
7. Мальська М. П., Гамкало М. З., Бордун О. Ю. Туристичне країнознавство: Європа: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 224 с.
8. Масляк П. О. Рекреаційна географія: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 343 с.
9. Парфіненко А. Ю. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 288 с.
10. Петринка Л. В. Географія туризму. Харків: Основа, 2011. 96 с.

Допоміжна

1. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ВЦ «Академія», 2005. 704 с.
2. Горішевський П. В., Васильєв В. П., Зінько Ю. В. Сільський зелений туризм: організація гостинності на селі: Підручник. Івано-Франківськ: Місто-Н, 2003. 158 с.
3. Дмитрук О. Ю., Щур Ю. В. Спортивно-оздоровчий туризм : навч. посіб. 2-вид., перероб. та допов. Київ : Альтерпрес, 2008. 280 с.
4. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту та маркетингу. К.: Альтерпрес, 2004. 250 с.
5. Дубович І. А. Країнознавчий словник-довідник. Львів : Ліга-прес, 2005. 819 с.
6. Кифяк В. Ф. Географія туризму України : навч. посіб. Чернівці : Зелена Буковина, 2003. 112 с.
7. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг. К. : Знання, 2008. 661 с.
8. Масляк П. О. Країнознавство : підручник. 2-ге вид., виправл. і доповн. К. : Знання, 2008. 293 с. (Вища освіта ХХІ століття).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК4 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 13 / 5

9. Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Вступ до соціально-економічної географії: Навч. посіб. К.: Знання, 2000. 204 с.

10. Lloyd E. Hudman, Richard H. Jackson. Geography of Travel & Tourism. 1990.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Всесвітній економічний форум (англ.) URL: <http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/index.htm>
2. Всесвітня рада з туризму і подорожей (The World Travel&Tourism Council) (англ.) URL: http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Economic_Data
3. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО (англ.) URL: <http://whc.unesco.org>
4. The World Factbook ЦРУ США (англ.) URL: <http://www.cia.gov>
5. World Tourism Organization UNWTO URL: <http://www2.unwto.org>